

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย

ชุด ภาษาเพื่อชีวิต

วรรณคดีลำนํ้า

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

* กระทรวงศึกษาธิการ *

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย

ชุด ภาษาเพื่อชีวิต

วรรณคดีลำนํ้า

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๔๖-๗

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ดำเนินการจัดทำต้นฉบับ

ISBN 978-616-461-471-0

พิมพ์ครั้งที่สี่สิบ

พ.ศ. ๒๕๖๗

จำนวน ๒๒๐,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์โดย องค์การค้าของ สกสค.

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว

๒๒๔๙ ถนนลาดพร้าว แขวงสะพานสอง เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๑๐

โทรศัพท์และโทรสาร ๐ ๒๕๑๔ ๔๐๓๓ ต่อ ๓๑๘

www.suksapan.or.th

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เป็นหนังสือที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำขึ้นเพื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ประกอบด้วย หนังสือเรียน ภาษาพาที หนังสือเรียน วรรณคดีลำนํ้า และแบบฝึกหัด ทักษะภาษา

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เล่มนี้ ได้ปรับปรุงเพื่อให้ทันสมัย โดยมุ่งหมายให้ผู้เรียนท่องจำบทประพันธ์ที่ไพเราะอย่างเห็นคุณค่า รู้จักใช้กระบวนการคิดนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่าน เกิดความซาบซึ้งในวรรณคดีและวรรณกรรม วัฒนธรรมทางภาษา ความเป็นไทย ความเป็นคนดีของสังคมไทยและสังคมโลก การนำเสนอเนื้อหา ยังคงเชื่อมโยงกับวรรณคดีและวรรณกรรมที่กำหนด เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจคุณค่าวรรณกรรมกับการดำรงชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหวังว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักการและบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ว่าที่ร้อยตรี

(ธนุ วงษ์จินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำแนะนำสำหรับผู้ปกครอง

ผู้ปกครองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของบุตรหลานที่อยู่ในวัยเรียน มีผลการศึกษาชี้ชัดว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ถ้าผู้ปกครองร่วมดูแลเอาใจใส่ ด้วยความรักและความเข้าใจ เช่น ชักชวนให้ฝึกอ่านเขียนเพิ่มเติมที่บ้าน อ่านหนังสือร่วมกับ บุตรหลานอยู่เสมอ และส่งเสริมการใช้ภาษา ความเข้าใจวรรณคดีและวรรณกรรม รวมทั้ง การคิดวิเคราะห์ให้แก่ผู้เรียนเพื่อนำไปใช้ในชีวิต

ผู้ปกครองควรสังเกตความสามารถของนักเรียน ให้ข้อมูลประสานสัมพันธ์กับครูผู้สอน เพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

ผู้เรียนควรศึกษาหนังสือเรียน **วรรณคดีลัณนำ** ควบคู่กับหนังสือเรียน **ภาษาพาที** รวมทั้งฝึกทำแบบฝึกหัด **ทักษะภาษา** ด้วย

สารบัญ

บทที่ ๑ การผจญภัยของสุตสาคร

นิทานคำกลอน เรื่อง พระอภัยมณี
บทอาชยานบทหลัก พระอภัยมณี
ตอน สุตสาครเข้าเมืองการเวก

หน้า
๑

บทที่ ๒ น้ำผึ้งหยดเดียว

นิทานเทียบสุภาษิต น้ำผึ้งหยดเดียวก่อเหตุ

๕๔

บทที่ ๓ ระเบิดสายฟ้า

บทเห่กล่อมพระบรรทม เรื่อง จักระบำ

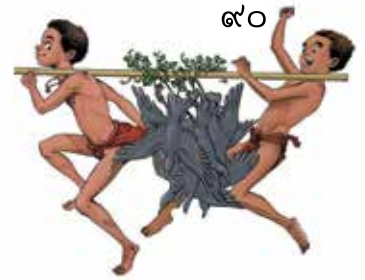

๗๒

หน้า

บทที่ ๔ เรื่องเล่าจากพัทลุง

บทละคร เรื่อง เงาะป่า
ตอน คนิงและไม้ไผ่ออกเที่ยวป่าล่าสัตว์

๙๐

บทที่ ๕ ดวงจันทร์ของลำเจียก

นิราศเดือน

๑๒๐

บทที่ ๖ คมความคิด

บทอาชยานบทเลือก พฤษภาสาร
ปากเป็นเอก เลขเป็นโท หนังสือเป็นตรี ชั่วดีเป็นตรา

๑๔๒

บทที่ ๗ เที้ยวเมืองพระร่วง

บทอาชยานบทหลัก สยามานุสสติ
บทอาชยานบทเลือก ไทยรวมกำลังตั้งมั่น

๑๖๔

บทที่ ๑

การผจญภัยของสุดสาคร

“สุดสาคร” ผจญภัย
เผชิญผี ภัยนานา

เดินทางไกล ตามบิดา
พร้อมขี้น้ำ “นิลมังกร”

เป็นกวีสี่แผ่นดินผู้โดดเด่น
 ทั่วโลกเห็นแซ่ชื่อรังสรรค์เลื่อง
 ลูกเรื่องราวเล่านิทานอ่านแล้วเพลิน
 พาเราเดินท่องไปในวรรณคดี
 คือนักกลอน “สุนทรภู่” ครองฉันท
 ประดับชื่อในงาวรรณลุ่มลึกดีศรี
 ยลันหมึกนิพนธ์มาอีกปี
 เชิญน้องพี่ร่วมรำลึกนักถึงครู

บทกลอน เรื่อง “สุนทรภู่ครูของฉัน” ที่แต่งโมส่งเข้าประกวดในวันสุนทรภู่

นี่คือบทกลอนเรื่อง “สุนทรภู่ครูของฉัน” ที่แต่งโมส่งเข้าประกวดในวันสุนทรภู่ประจำปีนี้ แต่งโมตั้งใจแต่งอยู่หลายชั่วโมงกว่าจะได้กลอนสุภาพความยาวสองบทตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ความพยายามของเธอก็คุ้มค่า เพราะผลการประกวดกลอนวันสุนทรภู่ของโรงเรียนปีนี้ แต่งโมได้รับรางวัลชนะเลิศ คณะกรรมการจัดงานมอบหนังสือนิทานคำกลอนเรื่อง **พระอภัยมณี** และปากกาหนึ่งด้ามให้เป็นรางวัล แต่งโมรับรางวัลด้วยความภูมิใจ

แต่งโมรับรางวัลด้วยความภูมิใจ

เธอชอบหนังสือ**พระอภัยมณี** กลับบ้านไปอวดพ่อกับแม่และน้องชายทุกคนพากันดีใจ พ่อชมว่าแต่งโมแต่งกลอนได้ดีมาก มีแววกวีตั้งแต่ยังเด็ก หากอ่าน**พระอภัยมณี**จนจบเรื่อง เธอจะต้องแต่งกลอนได้เก่งยิ่งขึ้นแน่นอน

นับจากวันนั้นเป็นต้นมา แดงโมก็ตั้งใจอ่านหนังสือ**พระอภัยมณี** ก่อนนอนแทบทุกคืน เวลาแดงโมอ่านหนังสือ เตี้ยน้องชายของเธอ จะลากหมอนมานอนฟังอยู่ข้าง ๆ ส่วนพ่อกับแม่ก็จะปิดโทรทัศน์มานั่งฟัง ลูกสาวอ่านหนังสืออยู่ห่าง ๆ บางคืนแม่ยังถือสื่อใหม่พรหมและฟังแดงโมอ่านหนังสือไปด้วย ปลอຍให้พ่อนอนเอกเขนกบนเก้าอี้หวาย บางคืนมีเจ้าตุ่นแมวตัวโปรดหมอบนั่งอยู่บนตัก

บางคืนมีเจ้าตุ่นแมวตัวโปรดหมอบนั่งอยู่บนตัก

“คืนนี้พี่แดงโมจะอ่านตอนไหนครับ” เตี้ยถาม

“พี่จะอ่านตอนกำเนิดสุดสาคร” แดงโมบอก พร้อมกับเปิดหน้าสารบัญหนังสือหาตอนกำเนิดสุดสาคร

“สุดสาครเป็นเด็กผู้ชายที่มีความกล้าหาญ แม้จะมีแม่เป็นนางเงือก แต่ลักษณะรูปร่างหน้าตาก็เหมือนเด็กปกติทั่วไป แต่ที่พิเศษคือ มีกำลังมาก และดำน้ำได้เหมือนกับปลา” แดงโมบอกน้องชาย พลังขยับทำนองให้เข้าที่ เตี้ยลากหมอนขยับเข้ามาใกล้ฟังแดงโมอ่าน

จะกล่าวถึงเงือกน้อยกลอยสวาท	ซึ่งรองบาทพระอภัยเมื่อไกลสถาน
อยู่วนวังหลังเกาะแก้วพิสดาร	ประมาณกาลสิบเดือนไม่เคยคลื่อนคลา
ให้เจ็บครรภ์ปั้นปูนจะจวนคลอด	ระทวยทอดลงกับแท่นที่แผ่นผา
จะแลเหลียวเปลี่ยวใจนัยนา	ไม่เห็นหน้าผู้ใดที่ไหนเลย

ไอองค์พระอภัยก็ไปลับ
จะคลอดบุตรสุดใจเมียไม่เคย
นางครวญคร่ำรำไรให้ละห้อย
ให้กลุ้มกลัดอึดอันหวั่นวิญญูณ
สงสารนางครางครวญให้ป่วนปวด
สะอื้นอ้อนอ่อนระทวยแทบม้วยมุด
ให้นึกคำพระอภัยเมื่อไปจาก
นางตริกตรองร้องรำทั้งน้ำตา
ไอครั้นนี้ชีวิตจะปลิดปลด
นางครวญคร่ำรำไรด้วยไม่เคย

ไม่เห็นกลับคืนมานิจจาเอ๋ย
ที่ไหนเลยจะตลอดรอดชีวา
น้ำตาย้อยพร้งพรายทั้งซ้ายขวา
ด้วยเป็นปลาแปลงนางอย่างมนุษย์
ยิ่งร่ำรวรร้อนใจดังไฟจุด
หากบุญบุตรบันดาลช่วยมารดา
ว่าจะฝากโยคีมีคาถา
คุณเจ้าชาไม่มาช่วยฉันด้วยเลย
พระดาบสเอาบุญเกิดคุณเอ๋ย
สลบเลยลี้มกายดังวายปราณ

นางครวญคร่ำรำไรให้ละห้อย น้ำตาย้อยพร้งพรายทั้งซ้ายขวา

“พี่หยุดอ่านทำไม” เตี้ยแทรกขึ้น เมื่ออยู่ ๆ แต่งโมหยุดอ่านลงดื้อ ๆ
“พี่อยากร้องไห้ละเตี้ย สงสารนางเงือกจังเลย” พี่สาวเงยหน้าจากหนังสือ
กะพริบตาถี่เหมือนจะร้องไห้
พอกับแม่ได้ยินพากันหัวเราะ แม่วางมือจากเข็มถักไหมพรมแล้วบอก
แต่งโมว่า

“นางเงือกจะไม่เป็นอะไรหรอกลูก เพราะที่เกาะแก้วพิสดารยังมีโยคีอยู่ด้วย
ก่อนพระอภัยมณีจะจากไปได้ฝากนางเงือกไว้กับโยคี ให้ท่านช่วยดูแล”
แต่งโมพยักหน้าเหมือนจะพยายามเข้าใจ จากนั้นจึงเริ่มอ่านต่อ

ฝ่ายโยคีมีพรตปรากฏล้ำ	นั่งรักษาทางธรรมกรรมฐาน
แสนสว่างทางกลืนอภิญญา	พระอาจารย์แจ้งจบทั้งภพไตร
เมื่อเงือกน้ำรำเรียกก็รู้เหตุ	หนึ่งสังเกตว่าสีกามาแต่ไหน
พลางหัวร่ออ้อเมียพระอภัย	เขาฝากไว้วันจะลาไปธานี
มันเจ็บท้องร้องอิงจะออกลูก	จะต้องถูกได้หรือเป็นฤาษี
แล้วงเงินเดินมาในราตรี	ไหนอยู่ที่ไหนหว่าสีกาสีแก
เอาโคมส่องมองเขม้นเห็นนางเงือก	สลบเสือกอยู่ที่ทรายชายกระแสน
เป่ามหาอาคมให้ลมแปร	ที่ท้อแท้ค่อยประทั่งกำลังนาง
เห็นโยคีดีใจจึงไหวกราบ	สมาบาปช่วยวิบัติที่ขัดขวาง
ความเจ็บปวดรวดร้าวไม่เบาบาง	นางครางพลางพลิกกายฟายน้ำตา

แล้ววงเงินเดินมาในราตรี ไหนอยู่ที่ไหนหว่าสีกาสีแก

พระดาบสอดปากมียากได้
ส่วนลูกไม่มีใครออกสืบทอด
แล้วจับยามสามตาตำราปลอด
กฎต้องท่องใส่ไม่ได้เลย
แล้วหลีกไปให้ห่างเสียข้างเขา
เดชะฤทธิ์อิศโรพระโยคี
ทั้งเทวอารักษ์ที่ในเกาะ
ช่วยแก้ไขได้เวลาฤดาการ
เนตรชนงวงนลาฏไม่คลาดเคลื่อน
มีกำลังนั่งคลานทะยานกาย
นางกอดบุตรสุดใจมิได้อิ่ม
แข็งฤทัยใจคอบหายท้อแท้
พระหน่อนาถชาติเงือกชอบเลือกน้ำ
นางแม่เมียงเคียงข้างไม่ห่างไกล

ใครใช้ให้มึงรักกันหนักหนา
สมน้ำหน้าปวดท้องร้องเบยเบย
จนจะคลอดแล้วละหว่าสีกาเอ๋ย
ยังไม่เคยพบเห็นเหมือนเช่นนี้
ช่วยเสกเป่าปองปิดกำจัดผี
มิได้มีเภทภัยสิ่งไรพาน
ระเห็จเหาะลงมาสืบทุกถิ่นฐาน
คลอดกุมารเป็นมนุษย์บุรุษชาย
ละม้ายเหมือนพระอภัยนั้นใจหาย
เข้ากอดกายมารดรไม่อ่อนแอ
พ่อเนื้อนิ่มแนบข้างไม่ห่างแห
ลงชุ่มแช่ชลธารสำราญใจ
เที่ยวผุดดำตามประสาอัชฌาสัย
แล้วอุ้มไปนั่งแท่นแผ่นศิลา

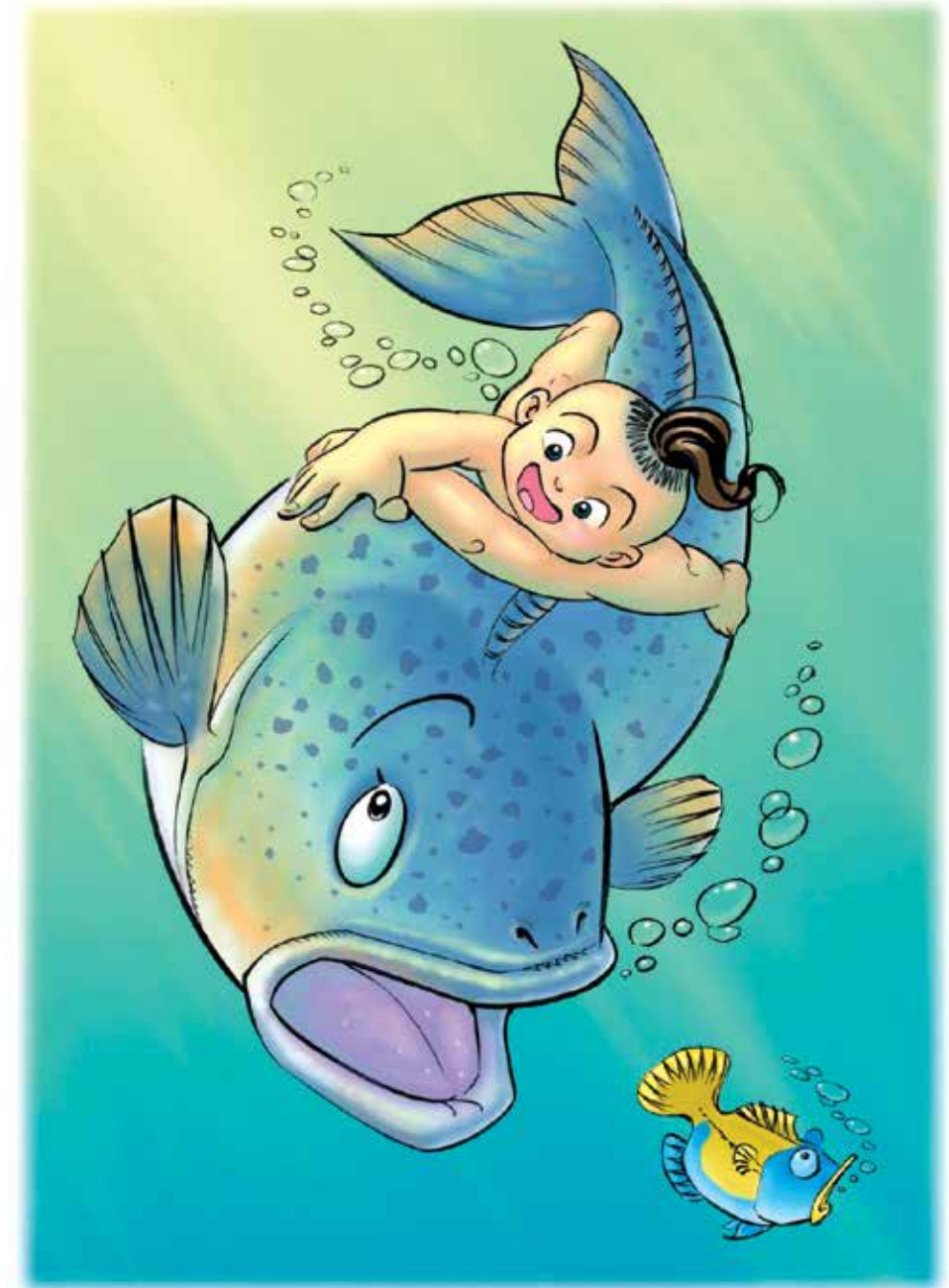
ฝ่ายโยคีหนึ่งนั่งได้ฟังเสียง
เห็นกุมารคลานได้มิใช่ปลา
เข้าอุ้มชูดูหลานสงสารนัก
แต่ลักษณะจะฉลาดไม่ฉลาดแคล้ว
นางเงือกน้ำคำรพอภิวาท
จะกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงมนุษย์สุดปัญญา
ช่วยเลี้ยงดูกุมารเหมือนหลานเถิด
อันข้านี้วิสัยอยู่ไกลกัน
พระโยคีมีจิตคิดสงสาร
จึงว่ากูผู้สถิตในกิจกรรม
จะเย็บฟูกผูกเปลเห่อ้ายหนู
ต้องกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงไปทั้งไม่เคย
ฤกษ์วันนี้ตรีจันทรเป็นวันโชค
จะให้นามตามอย่างช้างมนุษย์

จึงมองเมียงมาชะงิกริมโกรกผา
หัวร่อรำร้องไม่เป็นไรแล้ว
ไม่รู้จักเจรจาแจ้วแหว
ดูผ่องแผ้วเหมือนพ่อหนอสีกา
ข้าเป็นชาติเชื้อสัตว์เหมือนมัจฉา
ขอฝากฝ่าบาทบงสุ์พระทรงธรรม
เสียแรงเกิดกายมาจะอาสัณ
เข้ากลางวันเย็นลงจะส่งนม
ด้วยเหมือนหลานลูกศิษย์สนิสนม
ไม่มีสมบัติอะไรที่ไหนเลย
ก็ไม่วีสาสีกาเอ๋ย
จะเฉยเมยเสียมิช่วยจะม้วยมุต
ต้องโฉลกลักนามหาอุจ
ให้ชื่อสุดสาครอวยพรชัย

นางเงือกไม่เป็นอะไรจริง ๆ เหมือนที่แม่บอก ตอนนี้นางก็ให้กำเนิดลูกชายอย่างปลอดภัย เตี้ยยืมออกมาด้วยความดีใจ ลูกของนางเป็นเด็กผู้ชายหน้าตาน่ารักน่าชัง ที่สำคัญสุดสาครเป็นเด็กตัวเล็ก ๆ ไม่ได้เป็นปลาเหมือนผู้เป็นแม่ และพระโยคีตั้งชื่อให้ลูกของนางว่า “สุดสาคร” เตี้ยเคยเห็นสุดสาครจากหนังการ์ตูนมาบ้างแล้ว แต่เมื่อได้ฟังพี่สาวอ่านจากหนังสือ เด็กชายก็ยังเห็นภาพของสุดสาครแจ่มชัดขึ้นอีก

แตงโมยังอ่านหนังสือในจังหวะสม่ำเสมอ เนื้อเรื่องต่อจากนั้นบรรยายความให้เห็นว่านางเงือกและโยคีช่วยกันเลี้ยงดูสุดสาครด้วยความรัก และเอาใจใส่จนทารกน้อยมีอายุได้สิบเดือน เนื้อความในตอนี้แตงโมตั้งใจอ่านเป็นพิเศษเพราะเป็นตอนที่ไฟเราะจับใจและสนุกสนานมากตอนหนึ่ง

ได้สิบเดือนเหมือนได้สักสิบขวบ	ดูชาวอวบอ้วนท้วนเป็นนวลฉวี
ออกวิ่งเล่นเล่นได้ไกลกู่ฎี	เที่ยวไล่ซี้ว่วควายสบายใจ
แล้วลงน้ำปล้ำปลาโกลาหล	ดาบสบ่นปากเปียกเรียกไม่ไหว
สอนให้หลานอ่านเขียนรำเรียนไป	แล้วก็ให้วิทยาวิชการ
รู้ล่องหนทนคงเข้ายังยุทธ์	เหมือนสินสมุทรพียาทักกล้าหาญ
ได้เห็นแต่แม่มีจกกับอาจารย์	จนอายุกุมารได้สามปี

ลงเล่นน้ำปล้ำปลาในวาริ แล้วขึ้นขี่ขบขวางไปกลางชล

อยู่วันหนึ่งถึงเวลาสิทธิธาเฒ่า
ลงเล่นน้ำปล้ำปลาในวาริ
พอบพบม้าหน้าเหมือนมังกรร้าย
ทางเหมือนอย่างทางนาคปากคำรณ
กุมารธาโถมเข้าโจมตีจับ
เข้าคาบคอเหนือกษัตริย์จะกัดกิน
ม้าสะบัดพลัดหลุดยังยุดทาง
ตลบเลี้ยวเร็วแรงแผลงศักดา
จนคำพลบรรรุดไม่หยุดหย่อน
ถึงสินธพชบขย้าด้วยกำลัง
แต่มีดมวกลับปูไม่อยู่รบ
ถึงโยคีดีใจไหววันทา
ไปเที่ยวเล่นเห็นอ้ายอะไรมิรู้
ข้าเข้าจับกลับชบต้องรบกัน

สำรวจเข้านั่งฉานกุมารหนี
แล้วขึ้นขี่ขับขวางไปกลางชล
แต่ก็บกายนั้นเป็นม้านาฉน
กายพิกลกำยำดูดำนิล
มังกรรับรบประจัญไม่ผันผิน
กุมารตื่นโดดขึ้นนั่งหลังอาชา
ดูกลิ้งกลางเกลียวคลื่นลั่นถลา
เสียงชลาเลื่อนลั่นสนั่นดัง
สุดสาครภาวนาคาถาลัง
ไม่เข้าหนั่งแน่นเหนียวคงเขี้ยวเงา
แฉลบหลบขึ้นตลิ่งวิ่งถลา
บอกเจ้าตาตามจริงทุกสิ่งอัน
ดำทั้งตัวหัวหมู่มันดูชัน
แต่กลางวันจนเดี๋ยวนี้ฉนหนีมา

พระทรงศิลป์ยืนสุดสาครบอก
จึงเล็งญาณฉานชิดด้วยฤทธา
ครั้นลูกมีศีระมะันเหมือนพ่อ
ทางเป็นนาคมาข้างพ้อมันต่อพันธุ์
จึงนี้กว่าม้านี้มันมีฤทธิ์
ได้ตามติดบิตุรงค์พวงศัวาน
ม้าตัวนี้ดีจ้านเจียวหลานเอ๋ย
จับไว้ขี่มีสง่ากล้าสงคราม
แล้วบอกมนตร์กลเล่ห์กระเท่ห์ให้
สุดสาครนอนบ่นมนตร์สำคัญ
จึงลงหวายสายเอกเสกประทับ
แล้วนอนบ่นมนตร์เก่าที่เล่าเรียน

นึกไม่ออกอะไรก็ดหรือมัจฉา
ก็รู้ว่าม้ามังกรสมจรกัน
ตัวตื่นต่อจะเหมือนแม่ช่างแปรผัน
พระนักธรรมแจ้งกระจ่างด้วยทางฉาน
จำจะคิดจับไว้ให้พระหลาน
สิทธิอาจารย์ดีใจจึงไขความ
เป็นกะเทยเขี้ยวเพชรไม่เช็ดขาม
จะได้ตามบิตุเรศไปเขตคัน
จะจับได้ด้วยพระเวทวิเศษขยัน
ได้แม่นมันเหมือนหนึ่งจิตไม่ผิดเพี้ยน
ไว้สำหรับผูกรั้งเชนบังเหียน
จนสิ้นเทียนเพลิงลับระงับไป

พอเข้าตรูรู้สีกให้นึกแค้น
ขึ้นขี่ปลาพาว่ายคล้ายคล้ายไป
กระโดดโครมโถมถึงเข้าทั้งหมวด
พอหลุดมือรื้อกลับเข้ารับรบ
เอวางหวายสายสิญจน์สวมศีระ
ม้ามังกรอ่อนด้นลั่นกำลัง
ได้เจ็ดคาบปราบม้าสวาหะ
อาชาขึ้นพืนกายไม่วายชนม์
ขยับซ้ายย้ายตามด้วยความรัก
คอยตามไปไม่ขัดหัตยา

ฉวยเชือกเล่นลงมหาชลาลัย
ถึงคลื่นใหญ่มองเขม้นเห็นสินธพ
มังกรหวดทางกระหวัดทั้งกัดขบ
โจนประจบบจับหมวดกระหมวดรั้ง
ด้วยเดชะพระเวทวิเศษขลัง
ขึ้นนั่งหลังแล้วกุมารก็อ่านมนตร์
แล้วเป่าลงตรงศีระมะันหกหน
ให้รักคนที่ขึ้นขี่ดังชีวา
หรือจะชักย้ายทางไปข้างขวา
กุมารารู้ทีก็ดีใจ

ชีขยับขึ้นบนเกาะแก้ว
 เทียวเลียรอบขอบเกาะเหมือนเหาะไป
 เห็นครูอิงพิงหมอนนั่งถอนหนวด
 ทรามคะนองลองเชิงเริงสำราญ
 อย่าควบนักชกวงมาตรงนี้
 กุมารลงทรงจูงอาชามา
 พระนักสิทธิ์พิศดูเป็นครูพัก
 เมื่อตัวเดียวเจียวกลายเป็นหลายพันธุ์
 กินคนผู้ปลาทูไปไม้
 เชี่ยวเป็นเพชรเกล็ดเป็นนิลลั่นเป็นปาน
 เจ้าได้ม้าพาหนะตัวนี้ไว้
 ให้ชื่อว่าม้านิลมังกร

ยิ่งคล่องแคล่วควบกระโดดโหดไศล
 ประเดี้ยวใจถึงศาลาพระอาจารย์
 แกลังควบอวดอัยกาตรงหน้าฉาน
 พระอาจารย์นั่งหัวร่อพ่อนี่นา
 จะดูศิระมะมันชันหนักหนา
 ถึงตรงหน้าอบนบอภิวันท์
 หัวร่อคักรูปร่างมันช่างชัน
 กำลังมันมากนักเหมือนยักษ์มาร
 มันทำได้หลายเล่ห์อายเดรัจฉาน
 ถึงเอาขวานฟันฟาดไม่ขาดรอน
 จะพันภัยภิญโญสโมสร
 จงถาวรพูนสวัสดิ์แก่นัดดา

เมื่อแต่งโมอ่านมาถึงตอนนี้ เธอรู้สึกเหนื่อย
 จึงหยุดพักครูหนึ่ง สองพี่น้องรู้สึกสนุกและตื่นเต้น
 ไปกับสุดสาคร ด้วยเรื่องราวใน**พระอภัยมณี**แต่ละตอน
 เต็มไปด้วยความสนุกสนานชวนติดตาม

หายเหนื่อยแล้วแต่งโมก็อ่านต่อ เสียงอ่าน
 ของเธอหนักเบาเป็นจังหวะตามอารมณ์ในท้องเรื่อง
 ตัวหนังสือในวรรณคดี เรื่อง **พระอภัยมณี** ยังนำพา
 ความคิดคำนึงของเธอโลดแล่นไปตามเรื่องเล่าของ
 มหากวีสุนทรภู่ ที่กล่าวถึงเหตุการณ์หลังจากสุดสาคร
 ได้พาหนะคู่ใจแล้ว พระฤาษีก็เล่าเรื่องราวความเป็นมา
 ของกุมารน้อยให้ฟังว่า พระบิดาของสุดสาครคือพระอภัยมณีเป็นลูกกษัตริย์
 ที่พลัดบ้านพลัดเมืองมา และเคยพำนักอยู่ที่เกาะแก้วพิสดารแห่งนี้
 แล้วบอกว่าถึงเวลาแล้วที่ สุดสาครควรออกตามหาพระบิดาให้พบ เมื่อสุดสาคร
 ได้ทราบความจริงก็โศกเศร้าหนัก จิตใจร้อนรนอยากออกตามหาพระอภัยมณี
 ขึ้นมาทันที

หน่อกรรณทรียนคดียะชีเล่า
 คิดถึงพ่อท้อใจอาลัยลาน
 ไปสำเภาเล่าจะดีเหมือนมีเหตุ
 เป็นลูกท่านทั้งบิดาก็น่าอาย
 พระบิดรอยู่ตำบลแห่งไหน
 แต่โปรดเกล้าเล่าแถลงให้แจ้งความ

กำสรดเศร้าโคกาน่าสงสาร
 พระพลัดบ้านเมืองมาเอกากาย
 แสนสมเพชภูวไนยนึกใจหาย
 ถึงเป็นตายฉันทจะลาเจ้าตาตาม
 คงจะไปตามเสด็จไม่เช็ดขาม
 จะให้ตามตั้งจิตไปทิศใด

พระดาบสอุตส่าห์ปลอมว่าชอบอยู่ กตัญญูยอดดีจะมีไหน
 แต่แถวทางกลางย่านที่หลานไป ไกลกว่าไกลกลัวจะหลงเที่ยววงวน
 พระอภัยไปบำรุงกรุงผลึก จะทำศึกชิงผู้หญิงกับสิงหล
 ตรงมือขึ้นนี้จะจำเอาตำบล เป็นมณฑลทิศพายัพอยู่ลับลิบ
 อันพ่อเจ้าเขาไม่แก่ไม่หนุ่มนัก อายุสักยี่สิบเก้าเข้าสามสิบ
 พระบอกพลางทางประทานไม้เท้าทิพย์ ไปทางนี้ผิบบิมนัดค้น
 สำหรับมือถือไว้อย่าให้ห่าง เปรียบเหมือนอย่างครุฑพลางพระแสงขรรค์
 ทั้งแคล้วคลาดศาสตราสารพัน ประกอบกันผิสงประจางความ
 อันปิ่นทองของพระอภัยให้ ช่วยแซมใส่เกศีเมาลีหลาน
 บิดาเจ้าเผ่าพงศ์พวงวงศ์วาน ใครพบพานจะได้เห็นเป็นสำคัญ
 แล้วจัดแจงแต่งหุ่หงส์เสื่อให้ ครบเครื่องไตรครองประทานพระหลานขวัญ
 ผูกขญาหนังรัดสะพัดพัน ผนแก่นจันทน์เจิมมหาอุณาโลม
 หั่งค่านับพันเพียบดูเรียบร้อย เหมือนณรน้อยนำจูบเจียวรูปโฉม
 แล้วว่าเชิญเดินไปหาสีกาโยม ประเล้าประโลมอำลาเขาคลาไคล
 โอ้เอ็นดูมุนีฤาษีน้อย ให้ละห้อยโหยหาน้ำตาไหล
 เข้ากราบเท้าเจ้าตาด้วยอาลัย หลานจะไปกังวลด้วยชนนี้
 พระเจ้าปู่ดูแลแม่ฉันด้วย จะเจ็บป่วยเป็นตายอย่าหน่ายหนี
 ฉันไปปะพระบิดาไม่ช้าที่ ถ้าอยู่ดีแล้วจะลามาทหาคุณ
 ฉวยขัดข้องต้องอยู่นานสงสารแม่ ผู้เดียวแท้สิ้นสุดที่อุดหนุน
 เห็นแต่ปู่อยู่ใกล้น้ำใจบุญ จงการุญอย่าให้มีราศีพาน

พระฟังคำร่ำสั่งก็สังเวช น้ำพระเนตรหลังลงน่าสงสาร
 ด้วยเคยเห็นเอ็นดูพระกุมาร ลีทธารจารย์จึงว่าเจ้าอย่าเศร้าใจ
 ที่มารดาตาจะรับช่วยดับเข็ญ ให้อยู่เย็นตามประสาอัชฌาสัย
 จงหักจิตปลิดปละสละไป อย่าห่วงใยโยมอยู่กับปู่แล้ว
 พलगอำนาจอวยพรถาวรสวัสดิ์ จงกำจัดภัยพาลเถิดหลานแก้ว
 ใครปองร้ายหมายมาดจงคลาดแคล้ว ให้ผ่องแผ้วภิญโญเดโชชัย
 กุมารสุดสาครยอกรกราบ น้ำตาอาบอุตสาห์ผืนสะอื้นให้
 ถือไม้เท้าก้าวมาศาลาลัย ลู้แข็งใจจงพระยาอาชาเดิน
 มาเจียมเขาเสาศิโคมเห็นโยมตื่น ถอนสะอื้นอ้างว้างจะห่างเหิน
 นางเห็นลูกผูกขญาพาเจริญ สำรวมเดิנדั่งมหาลีทธารจารย์
 ความดีใจไหวว่าพระดาบส ช่างสร้างพรตดงามทราชมสงสาร
 จะเปลื้องปลดอดนมเป็นสมภาร เจียวหรือฉานโมทนาสถาวร
 มุนีน้อยค่อยนั่งจะสั่งแม่ แต่แลแล้วก็ขึ้นสะอื้นอ้อน
 จะออกคำอำลาให้อาวรณ์ สะท่อนถอนฤทัยมีใครลา
 แล้วว่าฉันบรรพชาวันนี้ ให้อุศลชนนี้จงหนักหนา
 วันหนึ่งปู่ผู้เฒ่าเล่าลูกยา ว่าบิดาตกยากมาจากเมือง
 พลอยสำเภาเขาไปจะได้สุข หรือเป็นทุกข์ทนอยู่ไม่รู้เรื่อง
 มรคาสารพัดจะขัดเคือง จะถึงเมืองเหมือนหมายหรือวายนม
 ลูกจะมาลาตามไปถามข่าว พอให้ท้าวเธอรู้จักเสียสักหน
 ถ้าเงินจุกทุกซัทับถึงอับจน จะสู้ทนยากแค้นแทนบิดา
 ชนนี้ดีฉันฝากกับปู่แล้ว จงผ่องแผ้วพักอยู่ในคูหา
 อย่าถือโทษโปรดให้ลูกไคลคลา ตามศรัทธาที่ฉันคิดถึงบิดร

นางดูหน้าอวลใจจะขาด ดังฟ้าฟาดทรวงแยกให้แตกฉาน

นางเงือกน้ำกำสรดสลดจิต
จะทันทัดขัดไว้มิให้จร
นางดูหน้าอวลใจจะขาด
สะอื้นอันตันใจอวลลาน
ไอ้ทูนหัวตัวแม่นี้ไม่ห้าม
แต่ปราณีที่ไม่แจ้งรู้แห่งทาง
เคยกินนมชมชื่นระรื่นรส
ทั้งย่อมเยาว์เบาความได้สามปี
ต้องลมแดดแผดเผาจะเศร้าสร้อย
กันดารแดนแสนไกลพ่อไม่เคย
แสนสงสารมารดาอุตสาห์ถนอม
เหมือนดอกไม้ไกลต้นจะหล่นโรย
แม่น้ำเลื้อยเมื่อยเหน็บจะเจ็บป่วย
ทั้งผีสงกลางชลาล้วนน่ากลัว
สารพัดมัจฉาก็กล้าหาญ
ทั้งครุฑวายุภัสสนกหัสติน
เห็นเดินหนคนเดียวจะเฉี่ยวฉาบ
หน้าใจหายตายเป็นไม่เห็นกัน
ถึงสิบล้านบุราณท่านเฉลย
อย่าจู่ถูตูถูกนะลูกรัก

สุดจะคิดค้ำทรวงดวงสมร
สุดสาครของแม่จะแตกดาล
ดังฟ้าฟาดทรวงแยกให้แตกฉาน
แสนสงสารโศกาแล้วว่าพลาง
สุดแต่ตามใจปองอย่าหมองหมาง
จะอ้างว้างวิญญูณในวารี
พ่อจะอดนมหมองละอองศรี
เล็กเท่านี้จะไปกระไรเลย
ทั้งกลัวอ้อยพ่จะได้ไหนเสวย
จะหลงเลยลดเลี้ยวอยู่เดียวโดย
จะซุบผอมเผือดผิวจะหิวโหย
น้ำค้างโปรยปรายต้องจะหมองมัว
ใครจะช่วยอนุกุลพ่อทูนหัว
จะจับตัวฉีกเนื้อเป็นเหยื่อกิน
ในกลางย่านยมนาชาลสินธุ์
เที่ยวโบยบินบนอากาศไม่ขาดวัน
พิฆาตคาบเช่นฆ่าให้อาสัญ
แม่พรันพรันเพราะว่าเจ้ายังเยาว์นัก
ไม่เหมือนเคยฝึกสอนด้วยอ่อนศักดิ์
จงคิดหนักหน่วงใจดูให้ดี

เสียงอ่านของแดงโหมยังคงเจื้อยแจ้วไปทั่วบ้าน กล่อมให้พ่อที่นอน
เอกเขนกอยู่บนเก้าอี้หวายเผลอหลับไปโดยไม่รู้ตัว เจ้าตุ่นกระโดดจาก
ตักพ่อเข้ามาคลอเคลียอยู่ข้าง ๆ แแดงโหม เธอคว้ามันเข้าไปกอดอย่างแนบรัก
เด็กหญิงกำลังดื่มด่ำไปกับเรื่องราวของสองแม่ลูก เป็นอีกตอนหนึ่งที่ทำให้
เธอสะเทือนใจ สุดสัครากำลังจะลาแม่ไปตามหาพ่อ ฝ่ายนางเงือกก็ห่วงหา
อาลัยลูกชายน้อยที่จะต้องพลัดพรากจากไป แแดงโหมยังนึกไม่ออกว่าเด็กชาย
วัยสามขวบอย่างสุดสัครจะเดินทางข้ามน้ำข้ามทะเลไปตามหาพ่อ
ได้อย่างไร ในเมื่อหนทางก็แสนห่างไกลและทุรกันดารอย่างนั้น

“พี่แดงโหมว่าสุดสัครจะไปคนเดียวได้ไหม” เตี้ยถามพี่สาวด้วย
ความวิตก “เขายังเล็กอยู่เลยนะพี่ เล็กกว่าเตี้ยเสียอีก แล้วทำไมนางเงือก
ไม่ห้ามลูกสะครับแม่ ทำไมต้องให้ลูกไปคนเดียวด้วย” ตอนท้ายเด็กชาย
หันไปถามแม่

แม่วางมือจากเสื้อไหมพรมอีกครั้ง เงยหน้าขึ้นแล้วหันมายิ้มอ่อนโยน
ให้ลูกชาย “ทำไมหนูไม่ฟังพี่เขาอ่านต่อล่ะจ๊ะ”

เตี้ยยิ้มพอใจ พยายามบอกให้พี่สาวอ่านเรื่องต่อจากตอนที่อ่านค้าง
เอาไว้ แแดงโหมจึงเริ่มอ่านต่อไปอีก

สุดสัครนอนว่าอย่าปรารถนา
ไม้เท้าของป้องกันของฉันมี
หนึ่งเล่าเจ้าตาวีชาหลัง
อย่าหวาดหวั่นพรั่นใจที่ไพริน
ที่พ่ออยู่ปู้ชีวิตแล้ว
จำสำคัญมั่นคงไม่วงเวียน
ถึงยังเด็กเหล็กเพชรไม่ขีดข่วน
จะลำบากยากแค้นเพราะแทนคุณ

นางรู้ว่าอาจารย์บอกหลานน้อย
ฤๅษีช่วยด้วยแล้วเห็นไม่เป็นไร
พ่อไปปะพระบิดาแล้วอย่ากลับ
แม่นลูกยาผาสุกสนุกสบาย
ถ้าเที่ยวไปไม่พบตลบหลัง
แม่อยู่นี้มีเป็นไรดอกไม่กลัว
พ่อไปถึงจึงทูลมูลเหตุ
ว่าชาตินี้มีได้ปะกับพระองค์
แล้วเงื่อนน้ำอำนวยอวยสวัสดิ์
ให้พบปะพระบิดาดังอาลัย

ถึงพานพบผีแสงกลางวิถี
ทั้งม้าขี่เขี้ยวเพชรเกล็ดเป็นนิล
ได้สอนสั่งเสร็จสมอารมณ์ถวิล
ถึงของกินก็พอเสาะตามเกาะเกียน
ประเทศแควทางทิศทิศเสถียร
จะพากเพียรพยายามไปตามบุญ
จะเจาะซอนเชิงลำเนาภูเขาขุน
ก็ได้บุญเบื่องหน้าขอลาไป
ที่เศร้าสร้อยสร้างเลื่อมเพราะเลื่อมใส
ค่อยวางใจจึงว่าแม่ก็แก่กาย
จงอยู่กับภูวนาถเหมือนมาดหมาย
ถึงแม่ตายเสียก็ไม่อาลัยตัว
มาเหมือนสั่งอย่าให้สูญนะทูนหัว
จะฝากตัวดาบสจนปลดปลง
ให้ทรงเดชทราบความตามประสงค์
ขอดำรงรองบาททุกชาติไป
อย่าเคืองขัดชุ่นข้องให้ผ่องใส
อรินทร์ภัยคลาดแคล้วอย่าแผ้วพาน

ฤๅษีสุดสาครรับพรแม่
 จึงสั่งข้าว่าไม่ช้านาน
 แล้วลานางย่างเยื้องเข้าเลื่องเหลียว
 ขึ้นทรงนั่งหลังพระยาม้ามังกร
 เห็นศาลาอาลัยเพียงใจขาด
 สะอื้นให้ใจคอให้ท้อแท้
 ชูลีกรวอนว่าเทพารักษ์
 ช่วยคุ้มครองป้องปัดกำจัดภัย
 แล้วแลเล็งเฟ่งพิศทิศพายัพ
 อัสตรถอนถีบสุธาธาร
 ดูลี้ลี้พลิต่ายไปตามคลื่น
 ยิ่งลมกล้าม้าโลดกระโดดลอย
 ดูกว้างขวางว่างโวงละโล่งลี้
 ล้วนละเมาะเกาะใหญ่แต่ไกลตา

จะห่างแหวนจิตคิดสงสาร
 สำเร็จการก็จะมาหามารดร
 ให้เปล่าเปลี่ยวเสียวทรวงสะท้อนถอน
 แล้วหยุดหย่อนยืนยังเหลียวหลังแล
 จะนิราศแรมร้างไปห่างแห
 คิดถึงแม่ถึงต้ายิ่งอาลัย
 ซึ่งสำนักเนินผาชลาลัย
 เทพไททิพโสตจงโปรดปราน
 ขยับขับม้าก้าวดูห้าวหาญ
 ควบทะยานเหยียบน้ำไม่ช้ารอย
 เหมือนเดินพื้นแผ่นดินลิ่งวังหยอยหยอย
 พระหน่ออ่อนนั่งชมยมนา
 เห็นรื้อรื้อเรียรายทั้งซ้ายขวา
 อุปมาเหมือนหนึ่งแหนแลลิลิบ

ดูลี้ลี้พลิต่ายไปตามคลื่น เหมือนเดินพื้นแผ่นดินลิ่งวังหยอยหยอย
 ยิ่งลมกล้าม้าโลดกระโดดลอย พระหน่ออ่อนนั่งชมยมนา

แม่เห็นว่าดีแล้วจึงบอกให้ลูกไปนอน “พຼ່ງนี้ลูกต้องไปโรงเรียน แต่เช้า ໄວพຼ່ງนี้ค่อยมาอ่านต่อกีแล้วกัน” แม่บอก

“กำลังสนุกเลยแม่” เต๋ยต่อรอง

“พอก่อนเถอะ นี่ดีกมากแล้ว พຼ່ງนี้จะตื่นสายไปโรงเรียนไม่ทัน” แม่กล่าวรวบรัด

สองพี่น้องแยกย้ายกันไปนอน ค็นั้นเต๋ยฝันว่าสุดสาครกับ เจ้าม้านิลมังกรแวะมาเยี่ยมเขาและชวนไปท่องโลกกว้าง

เต๋ยไม่ได้ไปท่องโลกกว้างกับสุดสาคร เขาเพียงแต่ฝันไปเท่านั้น เขาฝันเห็นสุดสาครขี่ม้านิลมังกรทะยานไปในทะเลกว้าง ฝ่าเกลียวคลื่น และพองน้ำเหมือนนักกีฬาเล่นโล้ได้คลื่น

ค็นต่อมา เขาไม่ได้ฟังเรื่องสุดสาครจากพี่สาวเหมือนที่ตั้งใจไว้ เพราะแต่งมอต้องรีบทำการบ้านส่งครู เต๋ยผิดหวังเล็กน้อย แต่ไม่เป็นไร ถึงพี่แต่งมออ่านให้ฟังไม่ได้เต๋ยก็อ่านเองได้ ปีนี้เต๋ยเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ ໔ แล้ว เขาโตมากพอที่จะอ่านหนังสือวรรณคดีได้ด้วยตัวเอง ดูสุดสาคร นั้นสิ อายุเพียงสามขวบก็ออกเดินทางตามหาพระบิดาได้แล้ว อ่านหนังสือ แค่นี้ทำไมเขาจะทำได้

เต๋ยรีบคว้าหนังสือของพี่แต่งมอเข้าห้องนอนแต่หัวค่ำ เจ้าตุ่น เหมือนรู้ทันมันรีบวิ่งผลุบตามเข้าไป ก่อนที่เต๋ยจะปิดประตูห้อง

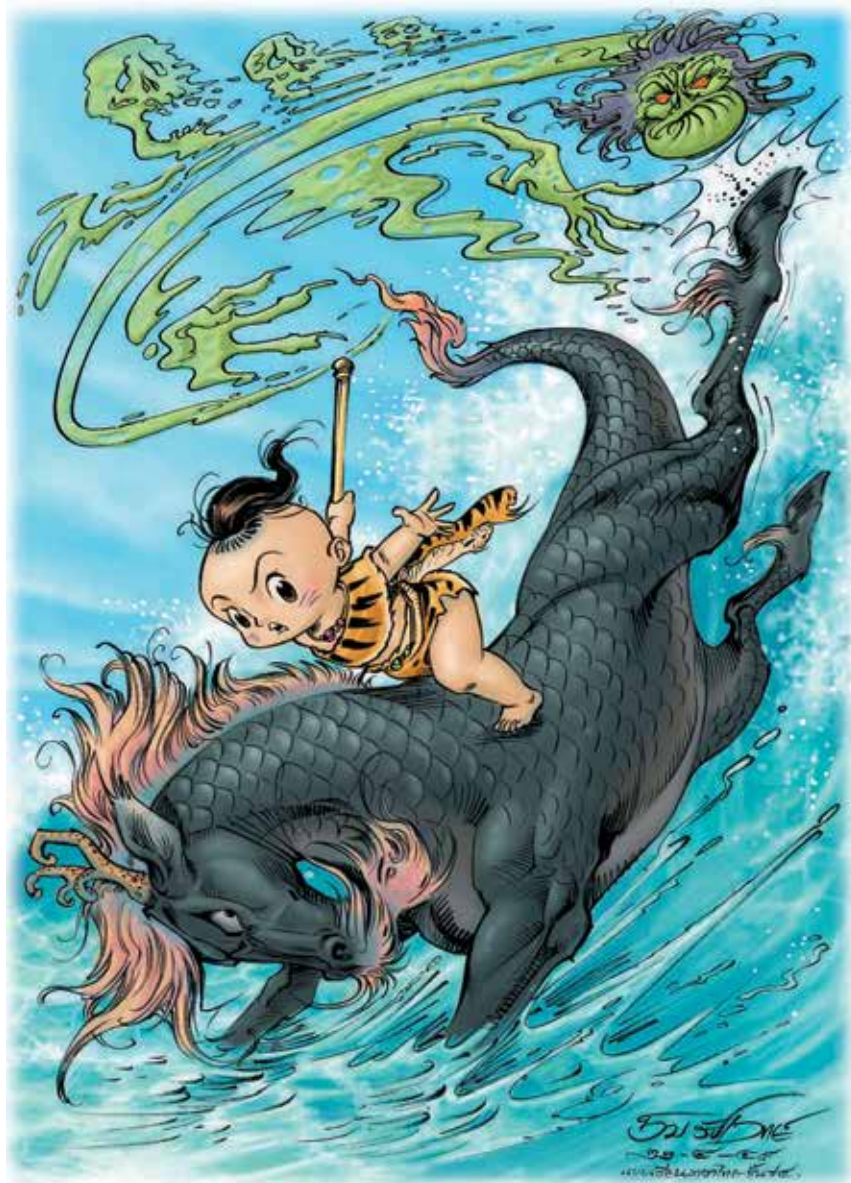
“คงอยากรู้เรื่องต่อละสิ เจ้าตุ่น” เต๋ยพูดกับแมวเหมือนมันเป็นเพื่อน คนหนึ่ง “อย่าบอกนะว่าเจ้าก็ฝันถึงสุดสาครเหมือนกัน”

เจ้าตุ่นไม่ตอบแต่รีบเดินเข้าไปนอนหมอบอยู่ใกล้ ๆ เด็กชาย

ใช้เวลาเพียงเล็กน้อยเต๋ยก็เปิดหนังสือหาตอนที่แต่งมออ่านค้างไว้ จนเจอ เต๋ยรีบจัดที่นั่งให้พร้อมและเริ่มลงมืออ่าน เรื่องราวในตอนนั้น ชวนตื่นเต้นระทึกใจจนเต๋ยแทบลืมหายใจ

ถึงเมืองลุ่มจมสมุทรมนุษย์ม้วย	ประกอบด้วยยักษ์นี่พวกผีดิบ
เห็นมนุษย์สุดอยากปากยิบยิบ	เสียงซุบซิบเสแสร้งจำแลงกาย
เป็นถิ่นฐานบ้านเมืองเรืองอร่าม	ทั้งตีกรามเรื้อนเรื้อดูลือหลาย
ตลาดน้ำเรือสัญจรเที่ยวคอนพาย	บ้างร้องขายข้าวของที่ต้องการ
สุดสาครอ่อนแอครั้นแลเห็น	คิดว่าเป็นปีศาจที่ถิ่นฐาน
ทั้งแลเห็นเต็นรำน่าสำราญ	เขาเรียกขานขับม้าเข้าธานี
เข้าประตูดูกำแพงตะแคงคว่ำ	อยู่ในน้ำเก่าแก่เห็นแต่ผี
เป็นเงาเงาเข้ากลุ่มมรุมราวี	กุมารดีด้วยไม้เท้าพระเจ้าตา

ถูกเหี่ยวตัวหัวขาดลงกลาดเกลื่อน
บ้างอยากกินลิ้นแลบแปลบบแลบมา
ม้ามังกรถอนถีบถีบสะบัด
สังหารผีรื้อพลอยู่จนพลบ
พวกผีดิบสิบโกฏิมันโลดไล่
แต่หลอนหลอกออกอึดสัปดาห์

ยังพวกเพื่อนคึกคักมาหนักหนา
กุมารกลักรอกกลับเข้ารับรบ
เอาหางรัดราวกับนาคทั้งปากขบ
เห็นเพลิงคบล้อมรอบขอบกำแพง
จะเข้าใกล้กลัวมนตร์ชนแสง
ด้วยมันแก้งจะให้วนอยู่จนตาย

เมื่ออ่านมาถึงตอนนี้ เตี้ยต้องหยุดพักชั่วขณะ เขารู้สึกตื่นเต้น
จนหายใจถี่ พลอยระทึกใจไปกับสุดสาครโดยไม่รู้ตัว ขณะที่อ่าน ใจของเตี้ย
ตื่นเตลิดไปกับเหตุการณ์ในเรื่อง เหมือนว่าเขาเองก็หลงเข้าไปอยู่ใน
เหตุการณ์นั้น เด็กชายหลับตาเห็นเมืองร้างที่มีกองทัพผีดิบกระหายเลือด
พวกมันกำลังรุมเล่นงานสุดสาครกับม้าคู่ใจนานถึงเจ็ดวัน โชคดีที่พระโยคี
รีบมาช่วยเสียก่อน

กุมารม้าทรงเฝ้าหลงรบ
ถึงเจ็ดวันมันไม่แตกไม่แยกย้าย
ทั้งตัวสุดสาครก็อ่อนจิต
พอเสียงดังหึ่งห่ากลางลม
เห็นโยคีขี่เมฆมาเสกเวท
ขึ้นหยุดยั้งนั่งบนใบเสมา
มาถึงนี้ผีพร้อมเข้าล้อมหลาน
เข้าหักหาญราญรอนจนอ่อนแรง

เทียวตลบไล่ผีไม่หนีหาย
จนม้าว่ายนน้ำเวียนเจียนจะจม
รำลึกคิดถึงเจ้าตาที่อาศรม
ปีศาจจมนหายวับไปลับตา
จึงอาเพศพวกผีหนีคาถา
ไหว้เจ้าตาทูลถามดูตามแคลง
คิดว่าบ้านถิ่นประเทศเป็นเขตแขวง
นี่กำแพงเมืองตั้งแต่ครั้งไร

โยคีครูผู้เฒ่าจึงเล่าเรื่อง
เพราะพราภพระโคดมจึงจมไป
เมื่อแรกล่มสมเพชพวกมนุษย์
พลไฟร้ไม่น้อยสักร้อยล้าน
แม่น้ำเรือซัดพลัดเข้ามาเหล่านี
อย่ารอร้งบังอาจจะพลาดแพลง
ไปข้างหน้าถ้าพบมันรบอีก
มันเข้าใกล้ไม้ถือที่มีมือดี

สงสารหน่อบพิตรอิศเรศ
พอลับหน้าดาบสสลดใจ
มังกรกลายวายน้ำเหมือนเดินบก
เหมือนสำเภาเขาแล่นเมื่อลมดี
ครั้นรุ่งเช้าเข้าเกาะขึ้นเสาะหา
กำดัดแดดแผดหนักก็พักนอน
ครั้นพื้นองค์ทรงนิลสินธพ
สันโดษเดียวเปลี่ยวกายคล้ายคล้ายไป

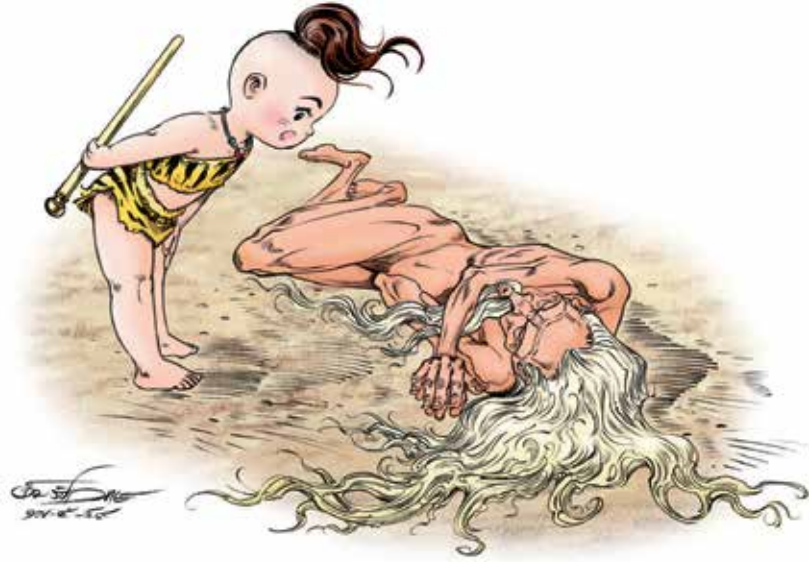
นี่คือเมืองท้าวปักกาภาษาไสย
เห็นแต่ใบเสมาอยู่ช้านาน
ม้าม้วยมุดมรณานักหนาหลาน
อดอาหารหิวตายจึงร้ายแรง
เป็นเหยื่อผีพวกมันล้วนชั้นแข็ง
ออกกำแพงไปเสียเจียวประเดี๋ยวนี้
จงเลี้ยงหลีกเลยไปในวิถี
พระมุนีแนะอุบายแล้วหายไป

ได้ทราบเหตุครูแจ้งแถลงไข
ลงจากใบเสมาขึ้นพาซี
พอเดือนตักตักทางกลางวิถี
เรื่อยเรื่อยรีเร็วมาในสาคร
ผลผลาปรางปริงริมสิงขร
ม้ามังกรกินปลาประสาใจ
มาไม่พบเกาะแก่งตำแหน่งไหน
กำหนดได้เดือนเศษถึงเขตคน

สุดสาครกับม้านิลมังกรเดินทางรอนแรมกลางทะเลมาแรมเดือน
จึงค่อยมาเข้าเขตเมืองที่มีผู้คนอาศัย เต็มรู้สึกผ่อนคลายลงบ้าง เจ้าตุน
นอนหมอบหลับตาพริ้มอยู่ใกล้ ๆ มันจะรู้ไหมว่าตอนนี้สุดสาครเดินทางไป
ถึงไหนแล้ว

จะกล่าวความพราหมณ์แขกซึ่งแปลกเพศ ครั้นเสียเรือเหลือตายไม่วายชนม์ ไม่หนุ่มสมเพชเหมือนเปรตเปล่า ทำเป็นที่ซีเปลี่ยวเฉื่อยเฉื่อยช้า พวกสำเภาเลากากีพาซื้อ คิดว่าขาดปรารธนาศรัทธาแรง ใครขัดสนบนบานการสำเร็จ คนมาขอก่อกุฏิให้หยุดยั้ง ส่วนชายปลอมพร้อมหมดไม่อดอยาก จนหนดงอกออกขาวดูยาวเพื่อย	อยู่เมืองเทศแรมทางที่กลางหน ขึ้นอยู่บนเกาะพนมในยมนา เป็นคนเจ้าเล่ห์สุดแสนมูสา ไม่กินปลากินข้าวกินเต้าแตง ชวนกันถือผู้วิเศษทุกเขตแขวง ไม่ตกแต่งตั้งแต่คิดอนิจจัง เมื่อแท้เท็จถือว่าวิชาขลัง นับถือทั้งธรณีเรียกซีเปลี่ยว มีโยมมากเหมือนหมายสบายเรื่อย ทั้งผมเลื่อยลากันอยู่คนเดียว
---	--

กุมาราม้าทรงมาตรงเกาะ
ที่เงื่อมเขาเสาทงส์ใส่ธงเทียว
สำคัญว่าดาบสปรากฏกล้า
จึงขับม้ามาภูมิจีนซีเปลือย
ไม่ห่อผ้าคากรองครองหนังเสือ
หน้าเหียนรากปากมีแต่ซี่ฟัน
ประหลาดใจโยหนอไม่ห่อผ้า
หนวดถึงเข้าเคราถึงนมผมถึงตีน
หัวร่อพลางทางคิดผิดประหลาด
จึงร้องปลุกลุกขึ้นหวาดาคคนนี้

เห็นละเมาะไม้ฟุ่มขุ่มเขี้ยว
ภูมิจีนดูหลังคาช่อฟ้าเพื่อย
จะแหวะหาให้สบายพอหายเหนื่อย
ยังหลับเรื่อยรูปร่างโครงคร่างครัน
ประหลาดเหลือโล่งโต้งโหม่งโค้งชัน
กรนสนั่นนอนร้ายเหมือนปายปิ่น
จะเป็นบ้าไปหรือว่าถือศีล
ฝรั่งจีนแขกไทยก็ใช่ที่
หรือปีศาจยมทูตอำยภูตผี
ผ้าไม่มีหรือไม่ห่อดูรุงรัง

ฝ่ายซีเปลือยเมื่อยม่อโยไปหน่อยหนึ่ง
เห็นฤๅษีกระจริดให้คิดซัง
ให้คิดคร้ามถามว่ามาแต่ไหน
ไอ้ที่ซี่นี่อะไรจะใคร่รู้
กุมารว่าท่านบอกเราออกก่อน
หรือผ้าผอนท่อนสไบนั้นไม่มี

ลุกทะลึ่งเหลียวหาข้างหน้าหลัง
ซี่ม้ามังกรหางเหมือนอย่างงู
ธูระไรหรือฤๅษีมุนี้หนู
เขม้นดูเดือดใจอยู่ในที่
โยมานอนแก้ผ้าหน้าบัดสี
ไม่ชุดซี่ฟันบ้างหรืออย่างไร
แสนสับปลับปลิ้นปลอกบอกนิสสัย
ด้วยเห็นภัยวิปริตอนิจจัง
แสนโสโครกคืออายุเป็นทุกขัง
จะปิดบังเวทนาไว้ว่าไร
สละโลกรูปนามตามวิสัย
ก็ทิ้งไว้เช่นนั้นจึงฉันนี้
อารมณ์มามุ่งหมายจะหน่ายหนี
มาเดี๋ยวนี้จะไปหนตำบลใด

ซีเปลือยฟังนั่งขัดสมาธิพับ
เราตัดขาดปรารภนาไม่อาลัย
อันร่างกายหมายเหมือนหนึ่งเรือนโรค
เครื่องสำหรับยับยวบอสุก้าง
เราถือศีลจินตนาควาโมกซ์
บังเกิดเป็นเบญจขันธ์มาฉันท
ไม่รักรูปร่างกายเสียดายชาติ
นี้ตัวท่านการธูระอะไรมี

แต่ยอดคิดไปถึงสุนทรภู่มิได้ แทบไม่น่าเชื่อว่าสุนทรภู่อซึ่งเป็นกวี
เมื่อสองร้อยกว่าปีที่ผ่านมาจะจินตนาการสร้างเรื่องราวและตัวละคร
ได้น่าตื่นตาตื่นใจถึงเพียงนี้ ตอนนี้นสุนทรภู่อเปิดตัวละครใหม่อีกแล้ว
ทำทางดูเหมือนตัวประหลาด ไม่สวมเสื้อผ้า แถมผมเผ้าหวดเครายาวรุงรัง
ด้วยความอยากรู้ว่า “ซีเปลือย” จะทำอะไรต่อไป เต๋ยจึงรีบอ่านต่อ
โดยไม่รอช้า

พระหน่อห้อยพลอยเห็นเหมือนเช่นว่า โมทนาน้อมองค์ไม่สงสัย
 ลงจากหลังม้ามังกรวอนอภัย พระอย่าได้ถือโทษจงโปรดปราน
 อันข้านี้ขี่ม้ามาในน้ำ จะแวะสำนักหาผลาหาร
 แล้วเล่าความตามเรื่องเคื่องรำคาญ จะไปบ้านเมืองคิดถึงบิดา
 ได้ยินเขาเล่าลือบ้างหรือไม่ พระอภัยบิตูเรศกับเชษฐา
 จงโปรดเกล้าเล่าแกลงแจ้งกิจจา ให้นำดาทราบความจะตามไป

ส่วนซีเปลือยเนื้อย่ำหับตาคิด มั่นเรื่องฤทธิ์รู้เวทวิเศษไหน
 จำจะลงห่วงถามถึงความใน เห็นจะได้ดอกเด็กลีเก้เท่านี้
 ถ้าเดินน้ำทำเป็นเช่นอ้ายหนู จะลือภูเพื่องฟังทั้งกรุงศรี
 ดำริพลางทางลงดูท่วงที่ เป็นไรมีเรารู้อยู่แก่ใจ
 แต่แถวทางข้างหน้านั้นปรากฏ มีน้ำกรดลิกเหลวเป็นเปลวไหล
 ต่อมีมนตร์กลเวทวิเศษไป จึงข้ามได้โดยง่ายไม่วายชนม์
 นี่ตัวเจ้าเล่าเรียนมาแล้วหรือ จะดิ่งดื้อไปแล้วเห็นไม่เป็นผล
 ซึ่งเดินน้ำร่ำมาในสาชล ด้วยเวทมนตร์เชี่ยวชาญประการใด

สุดสาครอ่อนศักดิ์ไม่หนักหน่วง ถูกลมลงเล่าแจ้งแกลงไซ
 ที่ความรู้ครูสอนแต่ก่อนไร รำพันให้แจ้งจิตไม่ปิดบัง
 แต่แก้กรดบทนี้ยังมีรู้ จะขอยู่ศึกษาวิชาขลัง
 เหมือนลูกเต้าเจ้าประคุณการุณัง จงช่วยสั่งสอนให้ได้ไคลคลา

ส่วนผู้เฒ่าเจ้าอุบายกระต่ายแก่ รู้กระแสนสมมาตปรารณา
 แม้นลงได้ไม้เท้าที่ถือมา จะขี่ม้ามังกรได้ดังใจจง
 จำจะหลอกบอกมนตร์กันบนเขา ให้เรียนเล่าเสียเชิงละเลิงหลง
 ถึงตัวดีมีครูจะอยู่คง ผลักมันลงที่ในเหวก็เหลวไป
 จึงตอบคำทำที่อาวีรัก ไม่ยากนักดอกจะแจ้งแกลงไซ
 จะเรียนร่ำตำราท่านว่าไว้ ให้ขึ้นไปบอกมนตร์กันบนเนิน
 ถ้าแม้นเจ้าเล่าจำได้สำเร็จ ไม่เหนื่อยเหน็ดนั่งหัวเราะเหมือนหะเหิน
 แกล้งพูดล่อพ้อให้น้ำใจเพลिन แล้วพาเดินดัดขึ้นชั้นบรรพต
 ถึงปากปล่องช่องเหวเป็นเปลวโปร่ง ตลอดโล่งลี้กล้ำเหลือกำหนด
 บอกให้นั่งตั้งประนมพรหมพุด วางไม้เท้าดาบสไว้ริมกาย
 เห็นได้ที่ซีเมียงเข้าเคียงข้าง กระชิบพลางผลักตกหัวหกหาย
 กระทบหินลิ้นแรงพลั่วแพลงกาย ทรวงทลายล้มชบสลับไป
 ฯลฯ

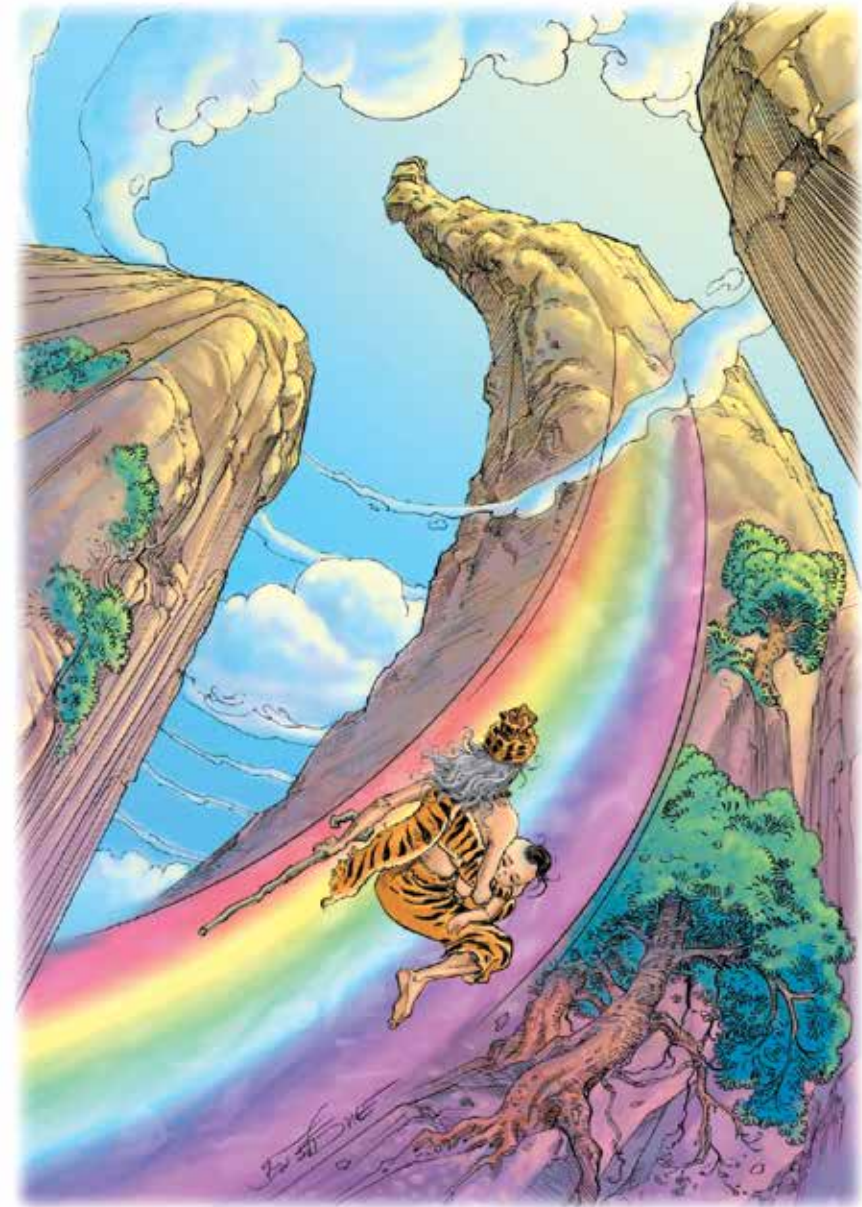
เตี้ยใจหายวาบ รู้สึกหายใจไม่ทั่วท้อง สุดสาครจะตายไหมนี่ ซีเปลือย
เจ้าเล่ห์หลอกสุดสาครเพื่อแย่งเอาไม้เท้าวิเศษ สุดสาครไม่น่าไว้วางใจใคร
ง่าย ๆ เลย

เตี้ยเกือบจะปิดหนังสือ ไม่กล้าอ่านอีกต่อไป เพราะเกรงว่าสิ่งที่ตัวเอง
คิดไว้จะเป็นความจริงขึ้นมา หากสุดสาครตายไปจริง ๆ คงเศร้าจนบอกไม่ถูก

เด็กชายหนึ่งนั่งอยู่พักหนึ่ง เจ้าตุ่นขยับตัวลุกจากที่เข้ามาคลอเคลีย
มันเดินมาแล้วล้มตัวลงนอนบนตักของเตี้ย

เตี้ยอุ้มเจ้าแมวอ้วนออกมาวางข้าง ๆ แล้วอ่านต่ออย่างห้วน ๆ ไม่นาน
เขาก็ยืมออกมาได้

สุดสาครไม่ตาย เพียงบาดเจ็บเพราะตกลงไปกระแทกหิน แต่ก็นอน
สลบอยู่กันเหวถึงสามวัน พอฟื้นตื่นขึ้นมาก็ร้องไห้ด้วยความเจ็บปวด
ไหนดจะคิดถึงพระเจ้าตา ไหนดจะคิดถึงและอยากกินนมแม่ สุดสาคร
ได้แต่ร้องไห้คร่ำครวญและเรียกพี่ม้านิลมังกรให้ไปตามพระเจ้าตาช่วย
ทันใดนั้นเอง ปาฏิหาริย์ก็เกิดขึ้น

บัดเดี๋ยวดังหึ่งแห่งวังเวงแว่ว
 เห็นโยคีชี้รู้พุ่งออกมา
 แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์
 ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด
 มนุษย์นี้ที่รักอยู่สองสถาน
 ที่พึงหนึ่งพึ่งได้แต่กายตน
 แม้นใครรักรักมั่งชังชังตอบ
 รู้สิ่งใดไม่รู้วิชา
 จงคิดตามไปเอาไม้เท้าเถิด
 พอเสร็จคำสำแดงแจ้งคดี

สะดุ้งแล้วเหลียวแลชะงัดหา
 ประคองพาขึ้นไปจนบนบรรพต
 มั่นแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
 ก็ไม่คิดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน
 บิดามารดาก็รักมักเป็นผล
 เกิดเป็นคนคิดเห็นจึงเจรจา
 ให้รอบคอบคิดอ่านนะหลานหนา
 รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี
 จะประเสริฐสมรักเป็นศักดิ์ศรี
 รูปโยคีหายวับไปกับตา*

***อาชยานบทหลัก**

การอ่านออกเสียงบทอาชยาน

พระอภัยมณี ตอน สุดสาครเข้าเมืองการเวก

ดึกแล้ว เสียงแม่เดินมาเคาะประตูบอกให้เตี้ยเข้านอนพร้อมพี่แดงโม
 เสียงโทรทัศน์ที่พ่อเปิดดูข่าวแว่วมาจากห้องโถงกลางบ้าน เตี้ยปิดหนังสือ
 และเก็บไว้บนชั้นใกล้เตียงนอน

หนังสือปิดแล้ว แต่เรื่องที่อ่านเมื่อสักครู่นี้ยังไม่ปิดฉากลงง่าย ๆ
 ภาพของสุดสาครยังวนเวียนโลดแล่นอยู่ในความคิดของเตี้ย เขามองเห็น
 และได้ยินเสียงคร่ำครวญของสุดสาครขณะเดินทางอย่างเดียวยาว
 ซึ่งเป็นการผจญภัยที่เต็มไปด้วยความตื่นเต้นระทึกใจ สุดสาครปลอดภัยแล้ว
 แต่จะไปติดตามเอาไม้เท้าวิเศษคืนจากซีเปลือยเผ่าเจ้าเล่ห์ได้หรือไม่
 ก็ยังไม่รู้

“รอให้ถึงคืนพรุ่งนี้เถอะ” เตี้ยคิด คืนพรุ่งนี้เขาจะติดตามร่วมผจญภัย
 สุดขอบฟ้าไปกับสุดสาครและมานิลมังกรอีกครั้งหนึ่ง

อนุสาวรีย์สุนทรภู่
อำเภอบางละมุง จังหวัดระยอง

๑. นิทานคำกลอน เรื่อง **พระอภัยมณี** เป็นวรรณคดีเรื่องสำคัญของสุนทรภู่ หรือพระสุนทรโวหาร (ภู่) กวีเอกของไทยซึ่งมีชีวิตอยู่ในช่วงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จนถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สุนทรภู่เริ่มแต่งนิทานคำกลอนเรื่อง **พระอภัยมณี** ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เป็นเรื่องที่มีความนิยมจากผู้อ่านตลอดมาทุกยุคทุกสมัย เพราะเนื้อเรื่องมีความตื่นเต้นสนุกสนานตามลักษณะเรื่องแนวผจญภัย นำเสนอเรื่องราวของตัวละครหลายเชื้อชาติหลากหลายเผ่าพันธุ์ในดินแดนแปลกใหม่ และมีฉากบรรยายภาพที่น่าตื่นตาตื่นใจ ด้วยจินตนาการอันมหัศจรรย์ของผู้แต่งประกอบด้วยคำคมและคติที่มีคุณค่า

๒. เรื่องราวของ **พระอภัยมณี** ก่อนตอน *กำเนิดสุดสาคร* กล่าวถึงความเป็นมาของสุดสาครซึ่งเป็นโอรสของพระอภัยมณีกับนางเงือก เมื่อพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรมาติดอยู่ที่เกาะแก้วพิสดารด้วยความช่วยเหลือของครอบครัวเงือก ภายหลังพระอภัยมณีได้นางเงือกเป็นชายา และต่อมาต้องจากนางเงือกและเกาะแก้วพิสดาร เดินทางไปเมืองผลึกกับเรือของนางสุวรรณมาลี ขณะนั้นนางเงือกตั้งครรรภ์ได้ ๓ เดือนเศษ

๓. นิทานคำกลอน เรื่อง **พระอภัยมณี** ตอน *กำเนิดสุดสาคร* ที่เลือกมาให้อ่านนี้เป็นตอนที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง เพราะมีเนื้อหาเปี่ยมด้วยรสวรรณคดีที่หลากหลาย ทั้งโคลงสุรา ตื่นเต้น สนุกสนานระทึกใจตลอดจนแสดงให้เห็นความกตัญญูกตเวทีของสุดสาครที่มุ่งมั่นออกตามหาและช่วยเหลือพระบิดาทั้งที่ยังไม่เคยเห็นหน้ามาก่อน

๔. บทเรียน เรื่อง *การผจญภัยของสุดสาคร* เนื้อหากล่าวถึงการเดินทางผจญภัยของสุดสาครกับม้านิลมังกรที่ได้เดินทางมาถึงเมืองการะเวก ได้พบกับซีเปลือยและถูกซีเปลือยหลอกพลัดตกเหวจนถึงพระฤๅษีมาช่วยไว้

๕. ตัวอย่างบทประพันธ์ที่ไพเราะให้ภาพและถึงพร้อมด้วยความหมายกินใจ และให้อารมณ์ความรู้สึกในตอนนี้ เช่น

ให้อารมณ์สะเทือนใจ

จะกล่าวถึงเงือกน้อยกลอยสวาท	ซึ่งรองบาทพระอภัยเมื่อไกลสถาน
อยู่วนวังหลังเกาะแก้วพิสดาร	ประมาณกาลสิบเดือนไม่เคยคลื่อนคลา
ให้เจ็บครรภ์ป่นป่วนจะจวนคลอด	ระทวยทอดลงกับแท่นที่แผ่นผา
จะแลเหลียวเปลี่ยวใจนัยนา	ไม่เห็นหน้าผู้ใดที่ไหนเลย
อ้อองค์พระอภัยก็ไปลับ	ไม่เห็นกลับคืนมานิจจาเอ๋ย
จะคลอดบุตรสุดใจเมียไม่เคย	ที่ไหนเลยจะตลอดรอดชีวา
นางครวญคร่ำรำไรให้ละห้อย	น้ำตาย้อยพรั่งพรายทั้งซ้ายขวา
ให้กลุ้มกลัดอึดอันหวั่นวิญญาน	ด้วยเป็นปลาแปลงนางอย่างมนุษย์

ให้อารมณ์ขัน

พระดาบสอดปากมียากได้	ใครใช้ให้มึงรักกันหนักหนา
ส่วนลูกไม่มีใครออกสืบทอด	สมน้ำหน้าปวดท้องร้องเบยเบย

ให้อารมณ์ตื่นเต้น ระทึกใจ

กุมารราธาโถมเข้าโจมตี
เข้าคาบคอหอกษัตริย์จะกัดกิน
ม้าสะบัดพลัดหลุดยังยุดหาง
ตลบเลี้ยวเรียวแรงแผลงศักดา
จนคำพลบรรจุดไม่หยุดหย่อน
ถึงสินธพขบขย้าด้วยกำลัง

มังกรรับรบประจัญไม่ผันผิน
กุมารตื่นโดดขึ้นนั่งหลังอาชา
ดูกลิ้งกลางเกลียวคลื่นสั่นถลา
เสียงซลาเลื่อนลั่นสนั่นดัง
สุดสาครภาวนาคาถาขลัง
ไม่เข้าห้วงแน่นเหนียวคงเขี้ยววา

ให้ภาพอย่างแจ่มชัด

ดูลี้ลี้พลิต่ายไปตามคลื่น
ยิ่งลมกล้าม้าโลดกระโดดลอย
ดูกว้างขวางว่างโวกะโล่งลี้
ล้วนละเมาะเกาะใหญ่แต่ไกลตา

เหมือนเดินพื้นแผ่นตลิ่งวังหอยยอย
พระหน่ออ่อนนั่งชมยมนา
เห็นรื้อรื้อเรียรายทั้งซ้ายขวา
อุปมาเหมือนหนึ่งแหนแลลิลิบ

๖. เนื้อหาของตอนที่นำมาให้เรียนนี้มีเหตุการณ์สำคัญที่สุนทรภู่ได้สอดแทรกคำสอนที่กินใจและมีคุณค่า คือตอนที่โยคีมาช่วยสุดสาคร แล้วสอนให้รู้จักเลือกคบคน ตลอดจนการปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ดังบทประพันธ์ที่ว่า

แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด
มนุษย์นี้ที่รักอยู่สองสถาน
ที่พึงหนึ่งพึงได้แต่กายตน
แม้ใครรักรักมั่งชังชังตอบ
รู้สิ่งใดไม่สู้รู้วิชา

มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ก็ไม่คิดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน
บิดามารดาร์กมักเป็นผล
เกิดเป็นคนคิดเห็นจึงเจรจา
ให้รอบคอบคิดอ่านนะหลานหนา
รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี

๗. อาจกล่าวได้ว่า นิทานคำกลอน เรื่อง **พระอภัยมณี** ตอนที่นำมาให้เรียนนี้มีลักษณะเป็นวรรณกรรมสำหรับเด็ก กล่าวคือ มีเนื้อหาและเรื่องราวเกี่ยวกับเด็ก มีตัวละครเด็กที่มีความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมคล้ายคลึงกับเด็ก ๆ ทั่วไป แม้จะมีลักษณะของเด็กที่กล้าหาญและเก่งเกินวัย แต่ก็ยังมีความเป็นเด็ก เช่น มีความคิดถึงและโหยหาพ่อแม่ ตื่นเต้นดีใจเมื่อได้ของที่ชอบใจ ตกใจและหวาดกลัวเมื่อถูกทำร้ายและตกอยู่ในอันตราย นอกจากนี้แล้ว เหตุการณ์ในเรื่องก็เต็มไปด้วยความตื่นเต้นเร้าใจ เพราะเป็นสถานการณ์ที่ตัวละครเดินทางเข้าไปในดินแดนที่ลึกลับและเต็มไปด้วยอันตราย

ฝึกคิด พินิจความ

๑. หากนักเรียนตกอยู่ในสถานการณ์เดียวกันกับสุตสาคร ควรทำอย่างไรเพื่อไม่ให้หลงเชื่อคารมของซีเปลือย

๒. จากบทประพันธ์ตอนที่ว่า

แม้ใครรักรักมั่งชังชังตอบ ให้รอบคอบคิดอ่านนะหลานหนา
รู้สิ่งใดไม่รู้วิชา รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี

คำสอนดังกล่าวเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันหรือไม่ เพราะเหตุใด

๓. จากเรื่อง **พระอภัยมณี** ตอน สุตสาครเข้าเมืองการะเวก เมื่อสุตสาครประสบความยากลำบากหรืออยู่ในอันตรายมักจะนึกถึงพระยาซีเสมอ หากเป็นนักเรียนจะนึกถึงบุคคลใด เพราะเหตุใดจึงนึกถึงบุคคลดังกล่าว

๔. อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับสุตสาครว่ามีลักษณะอย่างไร และได้ข้อคิดใดบ้างจากบทประพันธ์

สุตสาคร “เล็กพริกขี้หนู”

สุตสาครเชื้อสายคนปนนางเงือก รูปลักษณ์เล็กราวบิดาสง่าสม
พระดาบสกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงอบรม เด่นอุดมคุณสมบัติมีจางวงศ์
กตัญญูเก่งกล้ามากสามารถ แต่ยังขาดประสบการณ์พาลไหลหลง
ตามหาพ่อเข้าเมืองผีแทบปลิดปลง ซีเปลือยหลอกปลักลงกันเหวไป
มุ่งแย่งม้านิลมังกรและไม้เท้า พระโยคีช่วยเจ้าขึ้นมาได้
ให้คำสอนล้ำค่ากว่าสิ่งใด รู้รักษาตัวไว้เป็นยอดดี

สุตสาครไม่อ่อนแอแม้ยังเด็ก เปรียบเป็น “เล็กพริกขี้หนู” ดุสุสี
คือตัวอย่างกำลังใจให้ชีวี คือคุณค่าวรรณคดีต่อชีวิต

อ่านได้ เข้าใจความ

ศัพท์และข้อความ	ความหมาย
กรรมฐาน	ทำให้สงบก่อให้เกิดปัญญา
กฤดาการ (กฤ-ดา-กาน)	บารมีอย่างยั้งที่ได้ทำไว้
กลอย	ร่วม เช่น กลอยสวาท หมายถึง เป็นที่รักร่วมใจ
กษิรา	น้ำนม
กสิณ	การทำกรรมฐานอย่างหนึ่ง
การุณัง	ความกรุณา หมายถึง ความสงสารคิดจะช่วยผู้อื่นให้พ้นทุกข์
กัมมัตถะ	แต่ดแต่มีที่ คือ แต่ดจัด
กิจกรรม (กิต-จะ-กรม)	คือ กิจกรรม หมายถึง การงานในที่นี้คือการบำเพ็ญพรต
กิบ	เลืบเท้าสัตว์บางชนิดในพวกกินหญ้าอย่างม้าและวัว
แก่นจันทร์	คือ ไม้หอมแก่นจันทร์ เนื้อไม้ ดอก และผลมีกลิ่นหอม ใช้ทำยาารวมทั้งปรุงเครื่องหอม ความในกลอนกล่าวถึงพระโยคีนำไม้แก่นจันทร์มาฝนเพื่อใช้เจิมให้สุดสาคร
เกาะเกียน	เกาะแก่ง
โกฏิ	ชื่อมาตรานับ เท่ากับ ๑๐ ล้าน
โกรก	หรือ โตรก หมายถึง ซอกลึกของภูเขา ในความว่า “ฝ่ายโยคีหนึ่งนั่งได้ฟังเสียง จึงมองเมียงมาชะงอกริมโกรกผา”

ศัพท์และข้อความ	ความหมาย
ชนง	คิ้ว
ขนมแข่งม้า	เป็นคำที่คนโบราณใช้เรียกขนมปลากริมไข่เต่าในปัจจุบัน ซึ่งเป็นขนมหวานทำจากแป้ง น้ำตาล และกะทิ ขนมปลากริมจะออกรสหวาน ส่วนขนมไข่เต่าออกรสเค็ม ต้องรับประทานคู่กัน
เข็ดซอน	เกรงกลัว, ย่อท้อ
เขตคัน	ดินแดน หรืออาณาเขต
คำราม	คำราม, กระหึ่ม
จู่จู่	ถลันเข้าไป ไม่รอบคอบ ใช้ในความว่า “อย่าจู่จู่ดูถูกนะลูกรัก” ในที่นี้ จู่จู่ดูถูก หมายถึง ประมาท
ฉศก (ฉอ-สก)	เรียกปีจุลศักราชที่ลงท้ายด้วยเลข ๖
ฉาน	คือ ฉันท คำสรรพนามบุรุษที่ ๑ ในที่นี้ใช้ ฉาน เพื่อให้สัมผัส กับ ภาร
โฉลก	โศค, โอกาส
ชลา	คือ ชล หมายถึง น้ำ
ชลสินธุ์	ทะเล, แม่น้ำ
ชายปลอม	ในที่นี้หมายถึง ซีเปื่อย ซึ่งแท้จริงเป็นเพียงชายเจ้าเล่ห์คนหนึ่งที่เรือแตกแต่รอดชีวิตขึ้นฝั่งมาได้แล้วสร้างทำเป็นซีเปื่อย หลอกให้คนเข้าใจผิดหลงนับถือว่าเป็นผู้วิเศษ

ศัพท์และข้อความ	ความหมาย
ชูลีกร (ชูลี)	การประนมมือ, การไหว้
ดีจ้าน	จ้าน มาจากคำว่า จัดจ้าน แปลว่า มาก, ดีจ้าน หมายถึง ดีมาก
เดินน้ำ	เดินบนน้ำ
แดดาล	ถึงใจ, ดลใจ, เกิดขึ้นในใจ
ตรีจันทร	สันนิษฐานว่าเป็นวันจันทร์ตรี หมายถึง วันจันทร์ ขึ้น ๓ ค่ำ หรือแรม ๓ ค่ำ ซึ่งทางโหราศาสตร์ถือว่าเป็นวันอมฤตโชค ซึ่งเป็นวันที่ควรประกอบการมงคล อันจะทำให้เกิดลาภผลต่าง ๆ
นกหัสติน	คือ นกหัสดีลิงค์ เป็นนกในวรรณคดีโบราณ ตัวใหญ่ มีกำลังเท่าช้าง ๕ เชือก มีกรงเล็บใหญ่ มีวงคล้าย งวงช้าง กินเนื้อคนและสัตว์เป็นอาหาร อยู่บริเวณ ป่าหิมพานต์
นลาฏ	หน้าผาก
นักสิทธิ์	ผู้สำเร็จ, ฤๅษี
น้ำกรด	น้ำที่มีคุณสมบัติกัดกร่อน หรือตัดสิ่งของได้
บังเหียน	เครื่องบังคับม้าให้ไปในทางที่ต้องการ ทำด้วยเหล็ก หรือไม้ไผ่ผ่าปากม้า ที่ลายมีห่วง ๒ ข้าง สำหรับผูก สายบังเหียนโยงไว้ให้ผู้ขี่ถือ
บาทบงส์ (บาท-ทะ-บง)	ละอองเท้า

ศัพท์และข้อความ	ความหมาย
เบญจขันธ์	ขันธ์ ๕ หรือ กอง ๕ คือ ลักษณะความเป็นตัวตน หรือบุคคลของมนุษย์คนหนึ่ง ๆ มีส่วนประกอบ ๕ ส่วน (ขันธ์) คือ ๑. รูป (ร่างกาย) ๒. เวทนา (ความรู้สึกสุข-ทุกข์-เฉย ๆ) ๓. สัญญา (ความจำ) ๔. สังขาร (ความคิด) ๕. วิญญาณ (ความรู้อารมณ์)
ใบเสมา (ใบ-เส-มา)	ในที่นี้หมายถึง สิ่งที่มีลักษณะคล้ายใบสีมา หรือใบเสมาซึ่งเป็นแผ่นหินเครื่องหมายบอกเขตโบสถ์ เรียงกันอยู่รอบกำแพงอย่างกำแพงเมือง
ปลิวต่าย	ในที่นี้หมายถึงไปอย่างรวดเร็ว, ต่าย สันนิษฐานว่า มาจาก ไต่
ประรางความ	ในที่นี้คือ ปัดรังความ, รังความ หมายถึง ผิดร้ายร้าย ที่สิงอยู่ในกายคนได้
ปถพี	คือ ปถพี หมายถึง แผ่นดิน
ผ้าคารอง	ผ้าที่ถักหรือทอมาจากหญ้า เช่น หญ้าคาเป็นผ้า สำหรับนักบวชใช้
พาน	พบบปะ มักใช้เข้าคู่กับคำ พบ เป็นพบบพาน หรือพานพบ
พายัพ	ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ
ฟายน้ำตา	ฟาย แปลว่า เอาุ้งมือตัก, ฟายน้ำตา หมายถึง เอามือเช็ดน้ำตาที่อาบหน้าอยู่

ศัพท์และข้อความ	ความหมาย
ภพไตร	ภพทั้งสาม คือ กามภพ รูปภพ อรูปภพ, ตามไสยศาสตร์ หมายถึง สวรรค์ มนุษย์โลก บาตาล
ภาษาไสย	คำว่า ภาษา โบราณหมายถึง คนหรือชาติที่พูดภาษานั้น ๆ โดยปริยาย หมายถึง สาระ เรื่องราว เนื้อหาที่เข้าใจกัน ไสย หมายถึง ไสยศาสตร์, ภาษาไสย ในที่นี้หมายถึง คนที่เชื่อถือไสยศาสตร์
ภิญโญ	ยิ่ง, ยิ่งขึ้นไป
ภูวนัย (พู-วะ-ไน)	พระเจ้าแผ่นดิน ในที่นี้หมายถึง พระอภัยมณี
มหาอุจ (มะ-หา-อุด)	ดาวพระเคราะห์ที่ทรงคุณสูงเด่น มีความเชื่อว่าทำให้เจ้าชะตามีความเจริญรุ่งเรือง
เมาลี	จอม, ยอด, จุก
เมืองเทศ	ต่างประเทศ
โม่โค่ง	ใหญ่โตเกะกะ, ใหญ่โตไม่สมรูป
ยมทูต	ผู้มีหน้าที่นำดวงวิญญาณไปเฝ้าพญายม เพื่อรอการพิจารณาที่ไปแห่งดวงวิญญาณนั้น ตามกรรมที่กระทำไว้
ยมนา	แม่น้ำใหญ่ มาจากชื่อแม่น้ำใหญ่ ๑ ใน ๕ ของปัญจมหานที
ยักษ์	นางยักษ์

ศัพท์และข้อความ	ความหมาย
ยามสามตา	ชื่อวิธีจับยามของหมอดูเพื่อกำหนดทำนาย, ยาม หมายถึง ช่วงแห่งวัน
ระเห็จ	ไปโดยเร็ว ในกลอนว่า ระเห็จเหาะ หมายถึง เหาะไปโดยเร็ว
ลัคนา	ราศีที่ปรากฏขึ้นที่ขอบฟ้าทางทิศตะวันออกในเวลาเช้าของชะตาเกิด
วายุภัส	คือ นกวายุภักซ์ แปลว่า นกกินลม ที่แปลงเป็นวายุภัส เพื่อให้สัมผัสกับห้วงดิน
ศิวโมกซ์	คือ ศิวโมกซ์ หมายถึง พระนิพพาน
สกัดสแกง	ดักอยู่ทุกทาง
สมาบาป	สมา หรือ ขมา หมายถึง ขอโทษ, บาป หมายถึง ความชั่ว, ความลำบาก, ความมัวหมอง, สมาบาป ในที่นี้หมายถึง กล่าวขอโทษที่ทำให้ลำบาก
สโมสร	ประชุม, รวมที่เดียว, เป็นหมู่กัน
สวาทะ	เป็นคำพูดสุดท้ายเมื่อจบการร่ายมนตร์เสกเป่า
สำเภาเลากา	เป็นคำซ้อนเพื่อเสียง หมายถึง เรือสำเภาจำนวนมาก
ลิทธา	ฤๅษี
สินธพ	ม้าพันธุ์ดี, เดิมหมายถึง ม้าพันธุ์ดีที่เกิดในลุ่มแม่น้ำสินธุ

ศัพท์และข้อความ	ความหมาย
สិbury	มีความรู้หลายด้าน ในกลอนว่า “ถึงสิburyรณ ท่านเฉลย ไม่เหมือนเคยฝึกสอนด้วยอ่อนศักดิ์”
หน้างาน	หรือ หน้าที่นั่ง หมายถึง ที่เฉพาะพระพักตร์ พระเจ้าอยู่หัวหรือพระราชินี ในที่นี้หมายถึง หน้ากุฎี
ห่างเห	คือ ห่างเห แปลว่า จากไป พากไป
เหล็กเพชร	เหล็กเป็นวัตถุที่แข็งมาก เพชรเป็นอัญมณีที่ล้ำค่า และมีความแข็งที่สุด เหล็กเพชร หมายถึง แข็งที่สุด “ถึงยังเด็กเหล็กเพชรไม่เข็ดขอน” ในที่นี้หมายถึง สุดสาครเป็นเด็กที่มีความแข็งแกร่ง
อนุกุล	เกื้อกุล, สงเคราะห์
อภิญาณ	หรือ อภิญา หมายถึง ความรู้ยิ่ง ในทางพุทธศาสนา มี ๖ อย่าง ได้แก่ ๑. แสดงฤทธิ์ได้ ๒. หูทิพย์ ๓. ญาณรู้จักกำหนดใจผู้อื่น ๔. ระลึกชาติได้ ๕. ตาทิพย์ ๖. ญาณรู้จักอาสวะ (กิเลส) ให้สิ้นไป
อรินทร์	ในที่นี้คือ อริ (อะ-หุริ) หมายถึง ข้าศึก, ศัตรู, ผู้ที่ไม่ถูกกัน
อสงไขย	มากมายจนนับไม่ถ้วน เป็นชื่อมาตรานับจำนวนใหญ่ ที่สุด คือ โกฏิ (๑๐ ล้าน) ยกกำลัง ๒๐
อัปภาคย์	ปราศจากโชค, เคราะห์ร้าย, วาสนาน้อย นิยมใช้เข้า คู่กับคำ อากัฏ เป็น อากัฏอัปภาคย์

ศัพท์และข้อความ	ความหมาย
อายุ	คือ อายุ ในที่นี้ใช้ อายุ เพื่อให้สัมผัสกับทุกซ์ “แสนโสโครกคืออายุเป็นทุกซ์”
อิศโร	ผู้เป็นใหญ่
อุณาโลม	ขนระหว่างคิ้ว ในที่นี้หมายถึง สัญลักษณ์อันเป็น สิริมงคล มีลักษณะคล้ายเครื่องหมายยันต์ หรือเลข ๙

